

Regeringsrätten

Rättsfall

Bank erhöll avdrag för överföring av medel till viss stiftelse såsom personalkostnad trots att stiftelsen ej var sådan som avses i lagen om tryggnad av pensionsutfästelse m. m.

Svenska Handelsbanken angående förhandsbesked. – Banken som ämnade överföra ett belopp om 10 milj. kr till en viss stiftelse bildad av personalklubbar inom banken, anhöll om förhandsbesked beträffande avdragsrätten. RSV:s nämnd för rättsärenden förklarade sådan avdragsrätt ej föreligga då medlen ej avsatts enligt bestämmelserna i lagen (1967:531) om tryggnad av pensionsutfästelse m. m.

RR ansåg dock avdragsrätt föreligga och yttrade: Stiftelsen Oktogonen utgör en stiftelse, som bildats av Svenska Bankmannaförbundets avdelningar inom Svenska Handelsbankens personal. Stiftelsens ändamål är såvitt framgår av handlingarna utslutande att förvalta de medel som banken överlämnar till stiftelsen för att komma de anställda till godo enligt villkor, som banken fastställer vid överlämnandet och som tillika är så utformade att de tjänar syftet att ge de anställda ett delägarintresse i banken. Stiftelsens styrelse skall bestå utslutande av personer som utses av arbetstagarna eller deras organisationer. Enligt stadgarna skall stiftelsens tillgångar icke under några förhållanden kunna återföras till banken. Stiftelsen utgör med hänsyn till det anförda ett från banken fristående särskilt rättssubjekt, som icke är en personalstiftelse enligt de särskilda bestämmelser som gäller om sådan. De medel som banken överlämnar till Oktogonen skall icke betraktas som särskilt skatteobjekt. – Annan grund för bankens utfästelse att överlämna 10 milj kr till stiftelsen än bankens önskan att premiera de anställda för deras arbetsinsatser under år 1973 föreligger icke. I den mån utfästelsen infrias uppkommer följaktligen, oaktat utbetalningarna samtidigt tjänar syftet att främja de anställdas samhörighet med banken, sådan kostnad för banken som är avdragsgill som personalkostnad. Varken den omständigheten att medlen icke utbetalas direkt till de anställda utan till stiftelsen för att förvaltas av denna för de anställdas räkning eller det förhållandet att banken bundit stiftelsen vid särskilda placerings-, utbetalnings- och förvaltningsregler i övrigt med avseende på de överlämnade medlen förändrar kostnadens nu angivna karaktär. – Med ändring av riksskatteverkets förhandsbesked förklarar regeringsrätten banken berättigad till avdrag för kostnad som avses med bankens ifrågavarande utfästelse. (RR föredr. 15.1; dom 18.1.1974; två ledamöter ville av anförda skäl fastställa RSV:s förhandsbesked.)

Som avdragsgill omkostnad har ansetts företagares förlust på grund av skatt som han inbetalt för men ej kunnat återkräva av anställd

Besvär av R. angående inkomsttaxering 1969. – R. som drev rörelse, blev av lokal skattemyndighet, för att han icke verkställt skatteavdrag för gäldande av anställds skatt, jämte den anställde förklarad ansvarig för skatten. R. erlade i anledning härav till kronofogdemyndighet 26 869 kr under 1967–1969. – I sin deklaration 1969 yrkade R. avdrag med 12 000 kr utgörande nedskrivning på den fordran han erhållit på den anställde genom att betala skattebeloppet. TN, PN och KR i Gbg vägrade avdrag.

RR yttrade: Det skattebelopp, för vilket R. såsom arbetsgivare jämte arbetstagaren förklarats ansvarig, har ej utgjort skatt för R. utan skatt för arbetstagaren. I den mån R. betalat denna skatt har han ägt att söka skattebeloppet åter av arbetstagaren. De av R. under beskattningsåret i detta hänseende gjorda utbetalningarna har i räkenskaperna bokförts såsom fordring å arbetstagaren, vilken fordring i anledning av arbetstagarens konkurs i bokslutet avskrivits såsom värdelös. I målet har icke bestritts att fordringen vid bokslutstillfället saknat värde. Den förlust som R. sålunda lidit i detta hänseende får anses utgöra sådan förlust i rörelsen, för vilken R. äger åtnjuta avdrag vid taxeringen. (RR föredr. 16.5; dom 18.6.1974.)

Anm: Se RÅ 1966 not 1175 samt prop 1945: 370 s 250, SOU 1952: 1 s. 309, Geijer Rosenquist Sterner Skattehandbok, Del I sjunde upplagan s. 104, 328, Lundevall Skattehandbok femte upplagan s. 373, Sandström, Om beskattning av inkomst av rörelse, tredje upplagan s. 515, 520 och Lundin, Uppbörd av skatt, s. 178.

Ej skattskyldighet för ränteintäkter tillgängliga för lyftning efter utlandsbosättning

Besvär av TI angående makarna O:s inkomsttaxering 1967. – Makarna O. flyttade den 16 okt. 1966 till Schweiz. Makarnas tillgångar i Sverige utgjordes därefter av banktillgodohavanden, obligationer, aktier och diverse fordringar.

Utöver i självdeklarationer redovisade skattepliktiga intäkter av kapital hade makarna haft ränteintäkter, mannen 54 436 kr och hustrun 120 746 kr, vilka uppgavs ha blivit tillgängliga för lyftning först efter makarnas flyttning från Sverige.

TN och PN inkomstbeskattade räntorna men KR undanröjde beskattningen.

Hos RR yrkade TI att PN:s beslut skulle fastställas. RR yttrade: Av utredningen i målet framgår, att makarna O. efter utflyttningen till Schweiz den 16 okt. 1966 icke haft sitt egentliga bo och hemvist i Sverige eller kan anses

ha stadigvarande vistats här. O. skall därför icke anses bosatta här i riket efter utflyttningsdagen. Sedan domstolen yttrat sig i fråga om förmögenhets-skatt för makarna fortsatte den: – Vad angår inkomsttaxeringen framgår av handlingarna i målet, att de uppgivna ränteintäkterna till en del utgjort ränta å medel innestående å sådana bankräkningar, å vilka räntan gottskrives insättaren årligen per den 31 december. Enär dylik ränta skall anses såsom nämnda dag influten intäkt, skall makarna O. icke beskattas för någon del av ifrågavarande bankräntor. Övriga ränteintäkter har ej varit tillgängliga för lyftning förrän efter beskattningsårets utgång och icke heller dessa skall således nu tagas upp till beskattning. (RR föredr. 14.5; dom 19.6.1974.)

Anm.: Jämför RÅ 1971 not. 113.

Fråga om kvittning av underskott på grund av avskrivning av fartyg m. m.

Besvär av allmänna ombudet hos mellankommunala skatterätten (AO hos MSR) angående förhandsbesked. –

46 § 1 mom tredje st KL lyder: Har i rederi- eller luftfartsrörelse avdrag gjorts för värdeminskning av fartyg eller luftfartyg eller för avskrivning på köpekontrakt enligt 1 § förordningen (1966:172) om avdrag vid inkomsttaxeringen för avskrivning på köpekontrakt som avser fartyg m m, får underskott i sådan förvärvskälla med belopp som motsvarar större avskrivning för år räknat än 10 procent av anskaffningsvärdet för fartyg eller 15 procent av anskaffningsvärdet för luftfartyg eller avskrivning på köpekontrakt enligt nyssnämnda förordning avräknas endast från inkomst av rederi-, luftfarts- eller varvsrörelse.

I ansökan om förhandsbesked yttrade X. bl. a. följande: Om min andel i ett fartyg lämnar ett överskott, som medger avskrivning med 10 procent av andelens anskaffningsvärde, men jag enligt reglerna för räkenskapsenlig avskrivning verkställer en årlig avskrivning av 20 procent å anskaffningsvärdet uppkommer ett underskott i förvärvskällan som motsvarar 10 procent av anskaffningsvärdet. Såvitt jag kan finna skall jag vara berättigad erhålla avdrag vid taxeringen från inkomst av tjänst och kapital för sådant underskott även enligt de nya reglerna. Underskottets belopp motsvarar icke större avskrivning å fartygsandelen än 10 procent av anskaffningsvärdet och den i avseende å avdragsrätten införda begränsningen inträder först vid ”underskott i sådan förvärvskälla med belopp som motsvarar större avskrivning för år räknat än 10 procent av anskaffningsvärdet för fartyg”. Lagtexten i 46 § 1 mom tredje st. KL synes i detta hänseende klar och innebär att den vidsträcktare avdragsrätten föreligger så länge underskottet icke överstiger 10 procent av anskaffningsvärdet å fartyget. Av vissa redogörelser i fackpressen framgår emellertid att även den tolkningen gjorts gällande att jag i ovan

angivna situation – med hänsyn till att avskrivning gjorts med mer än 10 procent – icke skulle äga mot inkomst av tjänst och kapital avdraga det främkommande underskottet ehuru detta icke överstiger 10 procent av anskaffningsvärdet. Jag anhåller därför att RSV i förhandsbesked förklarar att avdragsrätt från andra inkomster föreligger för underskott, som högst motsvarar en avskrivning av 10 procent av anskaffningsvärdet, oavsett om detta uppkommit som följd av avskrivning med högre procenttal enligt härom i övrigt gällande regler.

RSV:s nämnd för rättsärenden förklarade att – oavsett om underskott i partrederiet uppkommer till följd av att värdeminskning yrkats med mer än 10 procent av anskaffningsvärdet – sökanden vid inkomsttaxeringen äger, för beskattningsår underskottet uppkommer, avräkna från inkomst av annan förvärvskälla än rederi-, luftfarts- eller varvsrörelse ett belopp som högst motsvarar en avskrivning för år räknat av 10 procent av anskaffningsvärdet för sökandens fartygsandel. Nämnden förklarar vidare att vad ovan sagts om rätt att avräkna underskott skall gälla vid taxering till kommunal inkomstskatt endast under förutsättning att den inkomst från vilken underskottet skall avräknas skall tagas till beskattning i samma kommun som utgör beskattningsort för partrederiet.

En ledamot av nämnden (Bylin) var skiljaktig och yttrade: Stadgandet i tredje st 46 § 1 mom KL enligt dess lydelse i SFS 1973:26 kan inte anses otvetydigt. En tolkning enligt grunderna är därför påkallad. Vid sådan tolkning anser jag att förhandsbeskedet bort ges sådan avfattning att underskott till följd av högre avskrivning än 10 procent av anskaffningsvärdet för sökandens andel i partirederiet inte får utnyttjas mot annan inkomst än inkomst av rederi-, luftfarts- eller varvsrörelse.

I besvär yrkade AO att förhandsbeskedet skulle ändras till den lydelse som ledamoten Bylin anmält i skiljaktig mening mot det av RSV meddelade beslutet.

RR yttrade: Av 46 § 1 mom. tredje st. första punkten KL måste anses följa att avdrag för underskott i där avsedda fall får avräknas från annan inkomst än inkomst av rederi-, luftfarts- eller varvsrörelse med högst det underskottsbelopp som framkommer om avskrivningen i förvärvskällan begränsats på sätt anges i författningsrummet. – Sökanden är därför icke berättigad att från annan inkomst än inkomst av rederi-, luftfarts- eller varvsrörelse avräkna underskott i partrederiet med större belopp än vad som framkommer om avskrivning av anskaffningsvärdet för rederiets fartyg sker med högst tio procent för år räknat. – RR förordnar att det överklagade förhandsbeskedet ändras i enlighet härmed. (RR föredr. 24.4, dom 10.5.1974; en ledamot av RR utvecklade sin mening närmare.)

Anm.: Jämför prop. 1972:147 s. 44 och Skattenytt 1973 nr 5 (Atterwall).

Frågan om vem som har hemmavarande barn bedöms efter de faktiska förhållandena, oavsett den rättsliga vårdnaden

Besvär av B. angående inkomsttaxering 1970. – B. hade tillsammans med sin hustru två barn födda 1956 och 1959. I äktenskapsskillnadsdom den 24 april 1969 tillerkändes hustrun vårdnaden om barnen och B. dömdes att utgiva underhåll för barnen med 400 kr per månad och barn. – B. uppgav i sin deklaration att han den 1 november 1969 hade hemmavarande barn under 16 år. – TN taxerade honom som ensamstående skattskyldig med dubbelt ortsavdrag. – Hos LSR yrkade TI att B. skulle taxeras som ensamstående skattskyldig utan barn. – LSR biföll yrkandet. – KR fastställde LSR:s beslut.

RR yttrade: B. har i målet i huvudsak uppgivit att han och hans hustru erhöll äktenskapsskillnad på våren 1969, att hustrun därvid tillerkändes vårdnaden om makarnas båda barn, födda 1956 och 1959, och att B. förpliktades bidra till ett vart av barnens underhåll med 400 kr i månaden. Enligt vad han vidare i målet anfört sammanbodde makarna B. även efter skilsmässan till omkring mitten av juni 1969, då barnen slutade skolan, och vistades barnen under 14 dagar i mitten av sommaren hos sin moder, som kort efter skolans slut flyttat till Polen och bosatt sig i Warschawa hos sin blivande nye man. B. har påstått, att hustrun fått arbete hos Polens radio och att detta företag också höll henne med bostad i den polska huvudstaden. B:s berättelse innehåller även att hustrun efter ett kort besök i Sverige i sept. 1969 återvände till Polen och att B., som efter skilsmässan flyttat till Johanneshov, därefter hade hand om barnen utom under deras besök i Polen och under hustruns korta vistelse i Sverige och att han under tiden den 1 okt.–den 15 dec. 1969 bodde i makarnas gamla gemensamma hem i Stockholm tillsammans med barnen, detta för att dessa skulle slippa byta skola, miljö och kamrater. B. har uppgivit, att han under denna tid bestred alla kostnader för mat, kläder och dylikt för barnen men att han därunder ej betalade något underhåll till hustrun för dessa. – Vad B. sålunda i målet anfört har inte bestritts. Det kan således fastslås, att barnen efter skilsmässan största delen av 1969 bott hos fadern och att detta även gäller för tidpunkten den 1 november. Då barnen vid sådant förhållande varit att räkna såsom hemmavarande hos B. vid nyssnämnda tidpunkt bör B. medges avdrag för försäkringspremier med 500 kr, förvärvsavdrag med 3 000 kr och ortsavdrag med 4 500 kr. B. är emellertid inte berättigad till avdrag för underhåll till icke hemmavarande barn med 2 000 kr. (RR föredr. 9.5; dom 17.6.1974.)